

Model odpowiedzi i schemat oceniania Arkusza I z historii

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie zadań z arkusza można uzyskać maksymalnie 100 punktów
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych)
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt za odpowiedź wyłącznie prawidłową
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów (zgodnie z wyszczególnieniem w kluczu) przedstawił zdający
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest w poleceniu
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:						
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie					
1.	A.	Na Bliskim Wschodzie. Można również uznać: Żyzny Półksiężyc (ewentualnie – Mezopotamia). Ponadto można uznać określenia (np. zach. część Azji i pln.-wsch. część Afryki).	1 punkt	3 punkty					
	B.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;">Okres</th> <th style="width: 35%;">przed rewolucją neolityczną</th> <th style="width: 35%;">po rewolucji neolitycznej</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>zajęcie będące podstawą egzystencji ludzi</td> <td>zbieractwo myślistwo rybołówstwo</td> <td>rolnictwo (uprawa ziemi) hodowla</td> </tr> </tbody> </table> <p>Punktacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 pkt, jeżeli będzie podane co najmniej jedno zajęcie w każdej kolumnie, np. zbieractwo, czy uprawa roli - 2 pkt za poprawne informacje w obu kolumnach (po jednym zajęciu). <p>Uwaga: Informacje dotyczące trybu życia (np. osiadłego, czy koczowniczego) nie są uznawane.</p>	Okres	przed rewolucją neolityczną	po rewolucji neolitycznej	zajęcie będące podstawą egzystencji ludzi	zbieractwo myślistwo rybołówstwo	rolnictwo (uprawa ziemi) hodowla	2 punkty
Okres	przed rewolucją neolityczną	po rewolucji neolitycznej							
zajęcie będące podstawą egzystencji ludzi	zbieractwo myślistwo rybołówstwo	rolnictwo (uprawa ziemi) hodowla							
2.		Fenicjanie Germanowie	1 punkt	2 punkty					

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:		SCHEMAT PUNKTOWANIA:	
Numer zadania	Części zadania			Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie
3.		Ateny	Sparta	1 punkt	2 punkty
		demokracja ostracyzm	oligarchia geruzja		
		Punktacja: - 1 pkt także za pełne uzupełnienie tylko jednej kolumny - 2 pkt za odpowiedź w pełni poprawną.			
4.		A. bitwa pod Maratonem B. uzależnienie greckich państw-miast przez Macedonię		1 punkt	2 punkty
5.	A.	Rok 31 p.n.e. Dopuszczalne mniej precyzyjne określenie czasu: II połowa I wieku p.n.e. Do zaliczenia odpowiedzi – wymagane jest podanie odpowiedzi zgodnej z modelem.		1 punkt	2 punkty
	B.	Wydarzenie uznawane jest za koniec republiki w Rzymie i początek cesarstwa; inne możliwe stwierdzenie: ustanowienie pryncypatu przez Oktawiana Augusta. Punkt można przyznać za wskazanie przełomowego znaczenia wydarzenia w dziejach antycznego Rzymu (koniec jednej epoki i początek drugiej).		1 punkt	
6.		- Podział Cesarstwa na Wschodnie i Zachodnie - Wielka wędrówka ludów - Nieuregulowana kwestia następstwa tronu cesarskiego		1 punkt	3 punkty
7.	A.	2		1 punkt	4 punkty
	B.	4		1 punkt	
	C.	3		1 punkt	
	D.	5		1 punkt	
8.		Wczesne średniowiecze	A		3 punkty
		Pełne średniowiecze	B, C, F		
		Późne średniowiecze	D, E		
		Punktacja: 3 punkty za wszystkie poprawnie zamieszczone informacje – po 1 punkcie za każdy poprawnie wypełniony wiersz tabeli.			

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:		
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie	
9.		A. Koronacja cesarska Karola Wielkiego B. Pierwszy najazd Mongołów na Polskę	1 punkt	2 punkty	
10.	A.	Opinię zawiera część tekstu nr 1, zaczynająca się po słowach [z <i>Awinionu</i>]. Punkt można również przyznać, jeżeli zdający przepisze tekst po słowach „ <i>odnowy Kościoła</i> ”.	1 punkt	2 punkty	
	B.	„Wielka schizma zachodnia”, możemy również uznać „schizma zachodnia”.	1 punkt		
11.	A.	Podane zdanie jest prawdziwe.	1 punkt	3 punkty	
	B.	Miasta były: - ośrodkami produkcji rzemieślniczej - miejscami handlu/wymiany (jarmarki, targi). Za każdy z tych elementów odpowiedzi po 1 punkcie. Ważny jest sens merytoryczny wypowiedzi. Nie należy uznawać odpowiedzi opisujących administracyjną bądź kulturową rolę miast.	2 punkty		
12.	A.	1	1 punkt	3 punkty	
	B.	4	1 punkt		
	C.	2	1 punkt		
13.		Wydarzenie	Skutek (następstwo)	1 punkt	3 punkty
	1	Śmierć cesarza Henryka II	(B) Koronacja Bolesława Chrobrego		
	2	Zajęcie Pomorza Gdańskiego przez Brandenburgię	(A) Utrata Pomorza Gdańskiego przez Władysława Łokietka.		
	3	Wojna trzynastoletnia	(D) Prusy Krzyżackie lennem Polski		
		Punktacja: za każde poprawne zestawienie – po 1 punkcie.			
14.		sztuka romańska: rysunek 2 i 3 sztuka gotycka: rysunek 1 i 4 Za każde poprawne zakwalifikowanie rysunku – 1 pkt.	1 punkt	4 punkty	
15.	A.	Jadwiga	1 punkty	3 punkty	

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:					
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie				
	B.	<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spowodował ograniczanie pozycji monarchy - spowodował wzrost znaczenia politycznego stanu szlacheckiego - zapoczątkował ewolucję ustroju państwowego od monarchii stanowej do Rzeczypospolitej szlacheckiej. <p>Uwaga: należy uznać także inne odpowiedzi, o ile są one zgodne z prawdą historyczną. Za każdą poprawną odpowiedź po 1 punkcie.</p>	2 punkty					
16.		<p>Odpowiedź powinna uwzględniać dwie kwestie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Humanisci renesansowi bardzo krytycznie oceniali czasy średniowieczne (jako okres ciemny, nacechowany barbarzyństwem, całkowicie zmarnowany, pośredni pomiędzy antykiem a czasami, w których żyli). 2. Humanisci renesansowi byli zafascynowani kulturą antyczną i przekonani, że dopiero jej odrodzenie w czasach, w których oni żyli, stworzyło warunki do dalszego rozkwitu kultury. <p>Punktacja: za każdy z tych argumentów (niezależnie od konkretnego sformułowania) po 1 punkcie.</p>		2 punkty				
17.		<p>(a) Albrecht Hohenzollern (b) Zygmuntowi I (Staremu) (c) Prus (Książęcych)</p> <p>Za poprawne wpisanie każdej informacji – 1 punkt, za 3 poprawne informacje – 3 punkty.</p>		3 punkty				
18.		<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Religie</td> <td>chrześcijaństwo, islam, judaizm</td> </tr> <tr> <td>Wyznania (konfesje)</td> <td>katolicyzm, prawosławie, luteranizm</td> </tr> </table> <p>Punktacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 pkt za poprawne wypełnienie jednego wiersza tabeli - 2 pkt za odpowiedź w pełni poprawną. <p>Nie przyznajemy pkt, jeżeli odpowiedź zawiera błąd.</p>	Religie	chrześcijaństwo, islam, judaizm	Wyznania (konfesje)	katolicyzm, prawosławie, luteranizm		2 punkty
Religie	chrześcijaństwo, islam, judaizm							
Wyznania (konfesje)	katolicyzm, prawosławie, luteranizm							

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie
19.		<p>Możliwe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost zapotrzebowania na artykuły rolne (żywność) w Europie Zachodniej (wzrost demograficzny, urbanizacja) – rewolucja cen – korzystny dla Polski układ cen, rosnąca opłacalność produkcji i eksportu – rozwój techniki żeglugi – powstanie technicznych możliwości przewozu dużych, a więc opłacalnych ładunków – chęć zysku. <p>Punktacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za jedną odpowiedź – 1 pkt - za dwie odpowiedzi – 2 pkt. <p>Można uznać inne, merytorycznie poprawne odpowiedzi wyjaśniające <u>uwarunkowania</u> rozwoju gospodarki folwarcznej w Polsce.</p>		2 punkty
20.		C		1 punkt
21.	A.	Ziemia smoleńska, siewierska, czernihowska; lewobrzeżna Ukraina z Kijowem i Zaporozie (można uznać odpowiedź: lewobrzeżna Ukraina).	1 punkt	2 punkty
	B.	Część Inflant po rzekę Dźwinę (można uznać odpowiedź: Inflanty).	1 punkt	
22.		1 – B, 2 – A, 3 – E, 4 – D, 5 – C.		1 punkt
23.	A.	Od XIX wieku.	1 punkt	2 punkty
	B.	<p>Manufaktura – produkcja rękodzielnicza, fabryka – produkcja zmechanizowana.</p> <p>Za poprawną odpowiedź – 1 pkt.</p> <p>Innych odpowiedzi podkreślających, np. wyższą wydajność pracy, lepszą organizację, <u>nie uznajemy, gdyż pytanie dotyczy techniki, a nie warunków i efektów jej stosowania.</u></p>	1 punkt	
24.		<p>Odpowiedź powinna wyraźnie podkreślać, że idea naturalnych, przyrodzonych, niezbywalnych praw człowieka oraz idea umowy społecznej jako źródła władzy, nie dadzą się logicznie pogodzić z istotą władzy dziedzicznej, absolutnej, nieograniczonej.</p> <p>Za poprawną argumentację – 1 pkt.</p>		1 punkt
25.	A.	Konfederacja barska.	1 punkt	3 punkty

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie
	B.	<p>Argumenty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chronologia (czas, który upłynął od śmierci króla Augusta III) - stosunek do króla Augusta III - cele konfederacji: obrona wiary (reakcja na kwestię dysydencką) - cele konfederacji: obrona ustroju - nawiązanie do aresztowań przywódców opozycji (antyrosyjskiej i antykrólewskiej) - nawiązanie do obecności wojsk rosyjskich w Polsce - podczas zawiązania konfederacji targowickiej Karol Radziwiłł już nie żył. <p>Punktacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za każdy argument po 1 punkcie, za 2 argumenty 2 punkty. 	2 punkty	
26.		podpis nr 3		1 punkt
27.	A.	I rozbiór – 1772 r., II – 1793 r., III – 1795 r.	1 punkt	2 punkty
	B.	1. Prusy, 2. Austria, 3. Rosja.	1 punkt	
28.	A.	5	1 punkt	4 punkty
	B.	2	1 punkt	
	C.	1	1 punkt	
	D.	4	1 punkt	
29.	A.	<p>W stopniu największym - w Królestwie Polskim (zabór rosyjski).</p> <p>W stopniu najmniejszym - w zaborze pruskim.</p> <p>Punktacja:</p> <p>za każdą informację po 1 punkcie.</p> <p>Uwaga: Nie przyznajemy punktu za wskazanie zaboru pruskiego, jeżeli zostanie utożsamiony tylko z jego częścią, np. z Poznańskiem, dotyczy to również uzasadnienia w pkt B.</p>	2 punkty	4 punkty

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:									
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie								
	B.	<p>W Królestwie Polskim w okresie 1870 – 1905 areal folwarków zmniejszył się o 10 %.</p> <p>W zaborze pruskim, w porównywalnym okresie, w mniejszym stopniu (w Poznańskim tylko o 2%, na Pomorzu Gdańskim o 6%), czyli w całym zaborze (różnych jego częściach) spadek nastąpił średnio o 4%.</p> <p>W Galicji (zabór austriacki) nastąpił spadek o 7%.</p> <p><u>Dlatego zabór austriacki nie może być brany pod uwagę.</u></p> <p>Punktacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 pkt – za przytoczenie odpowiednich danych statystycznych dotyczących jednego z zaborów - 2 pkt – jeżeli odpowiedź będzie, w sposób udokumentowany, odnosiła się do obu zaborów. 	2 punkty									
30.		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Zabór</th> <th>Nazwy</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>austriacki</td> <td>Uniwersytet Jagielloński, stańczycy, „polski Piemont”</td> </tr> <tr> <td>pruski</td> <td>Komisja Kolonizacyjna, Hakata, Kulturkampf</td> </tr> <tr> <td>rosyjski</td> <td>X Pawilon, generał-gubernator, „Kraj Przywiślański”</td> </tr> </tbody> </table> <p>Punktacja: za poprawne wpisanie do jednego wiersza tabeli dwóch nazw – 1 punkt. Uwaga: wpis do wiersza tabeli musi być merytorycznie bezbłędny.</p>	Zabór	Nazwy	austriacki	Uniwersytet Jagielloński, stańczycy, „polski Piemont”	pruski	Komisja Kolonizacyjna, Hakata, Kulturkampf	rosyjski	X Pawilon, generał-gubernator, „Kraj Przywiślański”		3 punkty
Zabór	Nazwy											
austriacki	Uniwersytet Jagielloński, stańczycy, „polski Piemont”											
pruski	Komisja Kolonizacyjna, Hakata, Kulturkampf											
rosyjski	X Pawilon, generał-gubernator, „Kraj Przywiślański”											
31.	A.	<p><u>Tekst nr 1:</u> uwłaszczenie chłopów (lub wsi). Za poprawną odpowiedź 1 punkt.</p> <p><u>Tekst nr 2:</u> reforma rolna (lub parcelacja wielkich majątków). Za poprawną odpowiedź 1 punkt.</p>	2 punkty	3 punkty								
	B.	<p>Możliwe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Różnica wynikała z odmiennego kontekstu historycznego. - Ponadto różnica może wynikać z odmiennego charakteru tekstu (publicystyka, wystąpienie sejmowe). <p>Do zaliczenia wystarczy jedna odpowiedź.</p>	1 punkt									
32.	A.	Okres złamania demograficznego przypada na lata 1912 – 1926.	1 punkt	4 punkty								

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:													
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie												
	B.	<p>Punkty przyznajemy tylko wówczas, gdy zdający udzielił poprawnej odpowiedzi na pkt A.</p> <p>Przykładowe przyczyny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - I wojna światowa (straty będące skutkiem I wojny światowej) - rozpad imperium (ubytki terytorialne Rosji) - przewrót bolszewicki - wojna domowa - terror bolszewicki. <p>Punktacja: za wskazanie każdej przyczyny - 1 pkt.</p>	3 punkty													
33.		<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Wydarzenie</th> <th>Skutek (następstwo)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Kłęska wojenna Niemiec w 1918 roku</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Podpisanie układu w Rapallo</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Objęcie władzy przez Hitlera</td> <td>C</td> </tr> </tbody> </table> <p>Za poprawne uzupełnienie jednego wiersza tabeli – 1 pkt.</p>		Wydarzenie	Skutek (następstwo)	1.	Kłęska wojenna Niemiec w 1918 roku	D	2.	Podpisanie układu w Rapallo	B	3.	Objęcie władzy przez Hitlera	C		3 punkty
	Wydarzenie	Skutek (następstwo)														
1.	Kłęska wojenna Niemiec w 1918 roku	D														
2.	Podpisanie układu w Rapallo	B														
3.	Objęcie władzy przez Hitlera	C														
34.		<ol style="list-style-type: none"> 1. G. Narutowicz 2. S. Wojciechowski 3. I. Mościcki 4. W. Racziewicz 		1 punkt												
35.	A.	Za podkreślenie: „W czasach PRL nastąpiło zasadnicze przekształcenie struktury społecznej Polski”.	1 punkt	4 punkty												

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie
	B.	<p>Możliwe do podania argumenty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczebny i procentowy grupy robotników (o 18%) - zmniejszenie się liczebności chłopstwa (prawie dwukrotne) - wzrost liczby inteligencji (czterokrotny) - znaczne zmniejszenie udziału drobnomieszczaństwa i tzw. <i>Innych grup</i> w strukturze społecznej - likwidacja klasy właścicieli kapitałów i majątków ziemskich. <p>Uwaga: uznajemy odpowiedź, jeżeli zdający przytoczy tylko właściwe dane liczbowe ilustrujące tezę. Za każdy z tych argumentów po 1 punkcie.</p>	3 punkty	
36.	A.	konferencja jałtańska	1 punkt	2 punkty
	B.	<p>Argumenty uznajemy tylko w przypadku poprawnej odpowiedzi na pkt A. Istota odpowiedzi powinna zawierać informację/stwierdzenie, że w wyniku ustaleń w Jałcie Polska znalazła się w strefie wpływów ZSRR.</p> <p>Dopuszczalne sformułowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Polska utraciła suwerenność - określenie sposobu powołania powojennych władz Polski, co zapewniło objęcie i utrzymanie władzy przez PPR - pozbawienie mocarstw zachodnich możliwości kontroli powojennych wyborów - wykluczenie możliwości powrotu do kraju legalnych władz RP - akceptacja przez mocarstwa zachodnie obecności radzieckich sił zbrojnych i organów bezpieczeństwa w Polsce - przekształcenie terytorium Polski zgodnie z wolą Stalina. <p>Należy uznać także inne odpowiedzi, o ile są one zgodne z prawdą historyczną.</p>	1 punkt	
37.		<p>(a) 1947 (b) Polską Partią Robotniczą (c) Polskie Stronnictwo Ludowe</p> <p>Za poprawne odpowiedzi po 1 punkcie.</p>		3 punkty

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie
38.		^a Cyrankiewicz [Józef] ^b Gomułka [Władysław] ^c Polska Zjednoczona Partia Robotnicza Za każdą poprawną identyfikację po 1 punkcie. W podpunkcie ^c należy uznawać tylko pełną nazwę.		3 punkty
39.	A.	1952	1 punkt	2 punkty
	B.	1976	1 punkt	
40.		Możliwe odpowiedzi: – odzyskanie niepodległości przez te kraje – wyzwolenie spod hegemonii radzieckiej – otwarcie na Zachód i zapoczątkowanie procesu integracji z Europą Zachodnią. Należy uznać także inne, tożsame znaczeniowo, odpowiedzi. Do zaliczenia zadania wystarcza jedna prawidłowa odpowiedź.		1 punkt